

Περιεχόμενα

Κατάλογος σχημάτων	15
Κατάλογος πινάκων	17
Κατάλογος μελετών περίπτωσης	18
Κατάλογος πλαισίων	18
Πρόλογος	19
Ευχαριστίες	25
Συνομογραφίες	27
Εισαγωγή: Τι πραγματεύεται η οικονομική του περιβάλλοντος;	29
ΜΕΡΟΣ Ι ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ: ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ, ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Φυσικό περιβάλλον και οικονομία: Η νεοκλασική οικονομική προσέγγιση	39
Μαθησιακοί στόχοι	39
1.1 Εισαγωγή	39
1.2 Η αγορά ως πάροχος πληροφοριών για τη σπανιότητα των πόρων	42
1.3 Υποκατάσταση συντελεστών, τεχνολογικές εξελίξεις και σπανιότητα των πόρων	45
1.4 Η οικονομία και ο φυσικός κόσμος: η νεοκλασική θεωρία	49
1.5 Περίληψη κεφαλαίου	53
<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	54
<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Φυσικό περιβάλλον και οικονομία: Μια οικολογική προσέγγιση	57
Μαθησιακοί στόχοι	57
2.1 Εισαγωγή	58
2.2 Οικολογική αλληλεξάρτηση και οι προεκτάσεις της	60
2.3 Οι νόμοι του μετασχηματισμού ύλης-ενέργειας και οι συνέπειές τους	66
2.4 Οικολογική διαδοχή και οι προεκτάσεις της	70
2.5 Οι άνθρωποι ως αιτία διακοπής της κορύφωσης	75
2.6 Το φυσικό περιβάλλον και η οικονομία: η βιοκεντρική άποψη	81

2.7	Περίληψη κεφαλαίου	82
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	84
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	Σχέσεις ανταλλαγής: Οικονομική δραστηριότητα έναντι περιβαλλοντικής ποιότητας	89
	Μαθησιακοί στόχοι	89
3.1	Εισαγωγή	90
3.2	Οικολογικοί και τεχνολογικοί καθοριστικοί παράγοντες της σχέσης ανταλλαγής μεταξύ οικονομικής δραστηριότητας και ποιότητας του περιβάλλοντος	92
3.3	Η ανατομία της αποτυχίας της αγοράς	98
3.4	Θεσμικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της αποτυχίας της αγοράς	108
3.5	Περίληψη κεφαλαίου	117
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	118
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	121
ΜΕΡΟΣ II	ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ, ΜΕΣΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΩΝ	123
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	Η οικονομική θεωρία του ελέγχου της ρύπανσης: Το βέλτιστο επίπεδο ρύπανσης	125
	Μαθησιακοί στόχοι	125
4.1	Εισαγωγή	125
4.2	Οι καθοριστικοί παράγοντες του κόστους ελέγχου της ρύπανσης και του κόστους ζημίας λόγω ρύπανσης	126
4.3	Το βέλτιστο επίπεδο ρύπανσης	132
4.4	Το βέλτιστο επίπεδο ρύπανσης: μια οικολογική αποτίμηση	134
4.5	Περίληψη κεφαλαίου	139
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	141
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	143
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	Τα οικονομικά των περιβαλλοντικών κανονισμών: Πρότυπα εκπομπών και τέλη αποβλήτων	145
	Μαθησιακοί στόχοι	145
5.1	Εισαγωγή	146
5.2	Πρότυπα εκπομπών	147
5.3	Τέλη αποβλήτων	156
5.4	Περίληψη κεφαλαίου	165
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	166
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	170

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	Τα οικονομικά των περιβαλλοντικών κανονισμών: Μεταβιβάσιμες πιστώσεις ρύπων και οι μακροοικονομικές επιπτώσεις των περιβαλλοντικών κανονισμών	171
	Μαθησιακοί στόχοι	171
	6.1 Εισαγωγή	172
	6.2 Μεταβιβάσιμες πιστώσεις ρύπων	173
	6.3 Εφαρμογή της θεωρίας: το πρόγραμμα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών θείου στις ΗΠΑ	183
	6.4 Υπάρχει σχέση ανταλλαγής μεταξύ απασχόλησης και προστασίας του περιβάλλοντος;	189
	6.5 Περίληψη κεφαλαίου	200
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	202
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	205
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	Οικονομική αποτίμηση περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών	209
	Μαθησιακοί στόχοι	209
	7.1 Εισαγωγή	210
	7.2 Αποτίμηση περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών και αποφευχθείσα ζημία: το μεθοδολογικό ζήτημα	211
	7.3 Εναλλακτικές μέθοδοι υπολογισμού της προθυμίας πληρωμής για περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες: μέθοδοι αποτίμησης αποκαλυφθείσας προτίμησης	215
	7.4 Μέθοδοι υπολογισμού της προθυμίας πληρωμής για περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες: μέθοδοι αποτίμησης δηλωμένης προτίμησης	230
	7.5 Η τυπική οικονομική προσέγγιση στην περιβαλλοντική αποτίμηση: μια κριτική αξιολόγηση	241
	7.6 Περίληψη κεφαλαίου	245
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	247
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	250
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	Πλαίσια για την οικονομική αποτίμηση περιβαλλοντικών έργων: Ανάλυση κόστους-οφέλους και άλλα	255
	Μαθησιακοί στόχοι	255
	8.1 Εισαγωγή	256
	8.2 Η θεμελίωση της ανάλυσης κόστους-οφέλους στην ευημερία	259
	8.3 Το κριτήριο της καθαρής παρούσας αξίας	261
	8.4 Αποτίμηση ιδιωτικών και δημόσιων έργων	263
	8.5 Προεξόφληση και διαγενεακή ισότητα	271
	8.6 Άλλα κριτήρια αξιολόγησης περιβαλλοντικών έργων	274
	8.7 Περίληψη κεφαλαίου	282

	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	286
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	289
ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ	ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ: Η ΝΕΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	293
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	Τα οικονομικά της κλιματικής αλλαγής	295
	Μαθησιακοί στόχοι	295
	9.1 Εισαγωγή	296
	9.2 Το επιστημονικό υπόβαθρο της κλιματικής αλλαγής και ο αντίκτυπός της	297
	9.3 Τα οικονομικά της υπερθέρμανσης του πλανήτη: βασικές έννοιες και ένα θεωρητικό πλαίσιο για την καθοδήγηση στη χάραξη πολιτικών	315
	9.4 Προς τη διατύπωση διεθνώς δεσμευτικών στόχων για τις εκπομπές GHG: η Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή	328
	9.5 Περίληψη κεφαλαίου	342
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	346
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	349
ΜΕΡΟΣ ΙV	ΟΙ ΑΤΕΡΜΟΝΕΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΒΙΟΦΥΣΙΚΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	355
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	Βιοφυσικά όρια στην οικονομική μεγέθυνση: μαλθουσιανές προσεγγίσεις	357
	Μαθησιακοί στόχοι	357
	10.1 Εισαγωγή	358
	10.2 Πληθυσμός, σπανιότητα των πόρων και όρια στη μεγέθυνση: το απλό μαλθουσιανό υπόδειγμα	359
	10.3 Ο πληθυσμός, το περιβάλλον, η τεχνολογία και τα όρια στη μεγέθυνση: η νεο-μαλθουσιανή παραλλαγή	365
	10.4 Βιοφυσικά όρια στη μεγέθυνση και η έννοια της βέλτιστης κλίμακας: η παραλλαγή των οικονομικών της οικολογίας	378
	10.5 Περίληψη κεφαλαίου	385
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	387
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	389
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	Βιοφυσικά όρια στην οικονομική μεγέθυνση: Η νεοκλασική οικονομική προσέγγιση	393
	Μαθησιακοί στόχοι	393
	11.1 Εισαγωγή	394

11.2	Αυξανόμενη σπανιότητα των πόρων: οι εμπειρικές αποδείξεις	396
11.3	Οικονομική μεγέθυνση και περιβάλλον: η περιβαλλοντική καμπύλη Kuznets	407
11.4	Οικονομική μεγέθυνση και πληθυσμός	420
11.5	Περίληψη κεφαλαίου	426
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	428
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	431
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	Τα οικονομικά της αειφορίας	437
	Μαθησιακοί στόχοι	437
12.1	Εισαγωγή: από τις διαφωνίες για τα όρια της μεγέθυνσης στην αειφορία	437
12.2	Αειφόρος ανάπτυξη: ένας χρήσιμος όρος ή μια ασαφής και αναλυτικά κενή έννοια;	441
12.3	Η νεοκλασική προσέγγιση στην αειφορία: ασθενής αειφορία	444
12.4	Η προσέγγιση των οικονομικών της οικολογίας όσον αφορά την αειφορία: ισχυρή αειφορία	450
12.5	Η προσέγγιση του προτύπου του ασφαλούς ελάχιστου όσον αφορά την αειφορία	455
12.6	Περίληψη κεφαλαίου	456
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	458
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	460
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	Πράσινη λογιστική και εναλλακτικοί δείκτες αειφορίας	463
	Μαθησιακοί στόχοι	463
13.1	Εισαγωγή	464
13.2	Περιβαλλοντικά προσαρμοσμένο σύστημα λογαριασμών εθνικού εισοδήματος	464
13.3	Περιβαλλοντικά προσαρμοσμένος «αειφόρος» λογαριασμός εθνικού εισοδήματος	470
13.4	Δείκτες οικονομικής και περιβαλλοντικής αειφορίας	475
13.5	Φυσικός δείκτης αειφορίας: οικολογικό αποτύπωμα	487
13.6	Περίληψη κεφαλαίου	494
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	497
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	501
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	Η επιχειρηματική σκοπιμότητα της περιβαλλοντικής αειφορίας	505
	Μαθησιακοί στόχοι	505
14.1	Εισαγωγή	506
14.2	Οικολογική αποτελεσματικότητα: η επιχειρηματική απάντηση στην αειφορία	507
14.3	Οικολογική αποδοτικότητα: μια μετατόπιση από τη γραμμική στην κυκλική σκέψη	518

14.4	Οικολογική αποδοτικότητα: ως όραμα βιώσιμης επιχειρηματικής πρακτικής	528
14.5	Περίληψη κεφαλαίου	537
	<i>Ερωτήσεις επανάληψης και συζήτησης</i>	540
	<i>Βιβλιογραφικές αναφορές και βιβλιογραφία για περαιτέρω μελέτη</i>	543
	Παράρτημα Α: Σπανιότητα των πόρων, οικονομική αποτελεσματικότητα και αγορές: πώς λειτουργεί το αόρατο χέρι	545
	Παράρτημα Β: Η ανάπτυξη των οικονομικών της οικολογίας: μια σύντομη ιστορική αφήγηση	562
	Ευρετήριο βασικών όρων	567